

Straatsburg, 18.10.2022
COM(2022) 548 final

**MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE
RAAD, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET COMITÉ
VAN DE REGIO'S**

Werkprogramma van de Commissie 2022

Een standvastige en eendrachtige Unie

1. Een standvastige en eendrachtige Unie

“Een heel continent heeft solidariteit betoond.... Europeanen hebben niet weggekeken en ook niet gearzeld.” Voorzitter van de Europese Commissie Ursula von der Leyen, toespraak over de staat van de Unie, 14 september 2022.

Het afgelopen jaar werden Europa en de wereld geconfronteerd met meerdere crises tegelijk. De barbaarse Russische invasie van Oekraïne heeft Europa opnieuw de gruwelijke werkelijkheid van een oorlog onder ogen gebracht. Terwijl er steeds meer slachtoffers en verwoestingen te betreuren vallen, ondergaan ook heel Europa en de rest van de wereld meer en meer de gevolgen van het conflict. De energiecrisis die daarvan het gevolg is, heeft de reeds toenemende druk op de kosten van levensonderhoud verergerd, wat het krachtige herstel van Europa na de pandemie heeft geschaad. Tegelijkertijd wordt de op regels gebaseerde wereldorde op nieuwe manieren onder druk gezet, wat de noodzaak onderstreept van eenheid en samenwerking met onze partners en van investeringen en diplomatieke contacten met landen over de hele wereld.

Deze unieke reeks omstandigheden vormt de achtergrond voor het werkprogramma van de Commissie van dit jaar. Het wordt omkaderd door drie complementaire realiteiten. De eerste houdt in dat **uitdagingen van een dergelijke omvang alleen maar daadwerkelijk kunnen worden aangepakt wanneer wij dat gezamenlijk, als één Unie doen**. En Europa heeft steeds opnieuw laten zien dat het er stáát als het nodig is, of het nu gaat om vaccins, economisch herstel, sancties of steun aan Oekraïne. Telkens weer heeft Europa getoond waar het toe in staat is, met hoeveel ambitie het kan reageren en hoe snel het kan optreden wanneer het een gemeenschappelijk doel voor ogen heeft en sprake is van een eensgezinde aanpak. Dit moet in het komend jaar de drijvende kracht achter ons werk blijven.

De tweede realiteit houdt in dat deze crises slechts onderstrepen dat Europa de **radicale transformatie die aan het begin van dit mandaat is aangekondigd, moet blijven versnellen**, of het nu gaat om het aanpakken van de klimaat- en natuurrises, het veerkrachtiger maken van onze economieën en democratieën, het concurrerder maken van onze industrieën, het eerlijker maken van onze samenlevingen of het versterken van onze geopolitieke status. De grondgedachte van dit programma, die voor het eerst werd uiteengezet in de politieke beleidslijnen, bestond erin een betere toekomst voor de volgende generatie op te bouwen en onszelf beter toe te rusten en voor te bereiden om de problemen die op ons af gaan komen, het hoofd te bieden. Dat geldt nu nog net zozeer als toen.

De derde realiteit houdt in dat deze unieke reeks crises, die zo diep ingrijpen in het dagelijks leven van de Europeanen, **niet met een “business as usual”-benadering kan worden aangepakt**. Er zal voortdurend snel moeten worden gereageerd, zowel om te anticiperen op toekomstige uitdagingen als om tegemoet te komen aan de meest dringende behoeften. Daarom zal ons werk erop gericht zijn Europeanen in deze moeilijke tijden te ondersteunen. Dit zal het komend jaar de eerste prioriteit zijn van de Commissie – of dat nu gebeurt in de vorm van het verlagen van de energieprijzen, het veiligstellen van de cruciale voorraden die nodig zijn voor ons industriële concurrentievermogen en onze voedselzekerheid, het

versterken van onze sociale markteconomie of onze niet-aflatende respons op de COVID-19-pandemie, waarvan nog steeds in de hele Unie sprake is.

Deze drie realiteiten zijn bepalend voor de werkzaamheden die in de bijlagen bij dit werkprogramma zijn opgenomen voor de zes grote ambities. Het werkprogramma bouwt voort op de werkzaamheden en de vooruitgang die we reeds hebben gerealiseerd bij de aanpak van de meest dringende problemen en bepaalt tegelijkertijd de koers voor de langere termijn. REPowerEU, het plan om Europa niet langer afhankelijk te laten zijn van de invoer van Russische energie, heeft de gestage daling van de aanvoer uit Rusland weten te compenseren door een toename van het aantal alternatieven. Deze toename was het gevolg van succesvolle inspanningen om toenadering tot onze internationale partners te zoeken. Er staat ons desalniettemin een moeilijke winter te wachten, maar dankzij de **gasopslagverordening** is bijna 91 % van de opslagcapaciteit van de EU gevuld en de lidstaten bereiden plannen voor gasbesparing voor volgens het **Europees gasvraagreductieplan**. De Commissie heeft ook **noodmaatregelen voor interventies op de energiemarkt** opgesteld om de recente dramatische prijsstijgingen aan te pakken en de energierekeningen voor Europeanen en Europese bedrijven te verlagen. En we zullen de energietransitie blijven versnellen, als middel om de klimaatcrisis aan te pakken, maar ook om onze afhankelijkheid te verminderen en ons concurrentievermogen te versterken. Cruciaal voor deze werkzaamheden zal ook de versterking zijn van de veerkracht en responscapaciteit van kritieke infrastructuur. Dit thema zal ook centraal staan in een door voorzitter Von der Leyen aangekondigd vijfstappenplan.

Om mensen en bedrijven in heel Europa te ondersteunen, moeten we nu blijven werken aan investeringen en hervormingen via NextGenerationEU. Tegelijkertijd moeten we gebruik blijven maken van de mogelijkheden die de EU-begroting biedt. Om de energiecrisis aan te pakken, moeten wij de fundamenten van onze economie beschermen, waarbij met name onze eengemaakte markt veilig moet worden gesteld en een hoog niveau van werkgelegenheid moet worden verzekerd. Naast het behoud van een gelijk speelveld op de eengemaakte markt door middel van duidelijke richtsnoeren inzake staatssteun op basis van de overkoepelende beginselen van evenredigheid en noodzakelijkheid, is een eensgezinde en gemeenschappelijke Europese oplossing van het grootste belang om het ernstige risico van versnippering van de Unie tegen te gaan. Met REPowerEU heeft de Commissie belangrijke eerste stappen gezet op het gebied van solidariteit, maar er is meer nodig. Daarom moeten we REPowerEU kracht bijzetten met aanvullende financiering op basis van een behoefteanalyse en rekening houdend met de investeringsabsorptiecapaciteit. Wij zullen kijken naar aanvullende financieringsbronnen voor REPowerEU en staan klaar om verdere stappen voor te stellen, onder meer op basis van de lessen die zijn geleerd inzake de EU-mechanismen voor financiële solidariteit in het kader van NextGenerationEU en andere succesvolle instrumenten.

Ofschoon wij hier in de EU de gevolgen van de Russische invasie onder ogen moeten zien, zal onze steun aan Oekraïne net zo onwrikbaar, vastberaden en eensgezind blijven als al sinds 24 februari het geval is. Het zijn Oekraïne en de toekomst van Oekraïne die het komend jaar op het spel staan. Dit gaat echter ook over de toekomst van de Europese Unie en alles waar zij

voor staat: vrijheid, democratie, grondrechten, de rechtsstaat en alle waarden waarop de EU is gegrondvest.

De meer dan 180 maatregelen die de Europese Unie, in een geest van waarachtige solidariteit tussen haar en haar lidstaten, al heeft genomen in reactie op de invasie, raken Rusland daar waar het pijn doet en bieden tegelijkertijd krachtige steun aan Oekraïne en zijn bevolking. Sinds het begin van de oorlog hebben de EU en haar lidstaten tot september meer dan 19 miljard EUR gemobiliseerd om de economische, sociale en financiële veerkracht van Oekraïne te versterken en nog eens 3,1 miljard EUR aan militaire steun ter beschikking gesteld in het kader van de **Europese Vredesfaciliteit**. Burgers en lidstaten hebben blijk gegeven van een overweldigende hartelijkheid en solidariteit door miljoenen Oekraïners te verwelkomen die op de vlucht zijn voor het geweld, en de EU helpt ervoor te zorgen dat zij toegang hebben tot banen, huisvesting, onderwijs en gezondheidszorg, door het in werking stellen van de **richtlijn tijdelijke bescherming**.

Dankzij het **EU-mechanisme voor civiele bescherming** is meer dan 70 000 ton hulp verleend aan Oekraïne, onder meer in de vorm van voedsel, water, onderdak, energie en gezondheidszorg. Via de Autoriteit voor paraatheid en respons inzake noodsituaties op gezondheidsgebied (HERA) en **rescEU-noodvoorraden** hebben we medische en gespecialiseerde uitrusting gemobiliseerd met het oog op risico's voor de volksgezondheid, zoals chemische, biologische, radiologische en nucleaire dreigingen. Door middel van het **cohesiebeleid ten behoeve van vluchtelingen in Europa (CARE)** en het voorstel inzake **FAST-CARE** hebben we het voor de lidstaten en de regio's gemakkelijker gemaakt om cohesiefondsen te mobiliseren voor hulp aan mensen die de oorlog ontvluchten.

Wij zullen Oekraïne krachtige politieke, financiële en humanitaire hulp blijven bieden en staan klaar om de toekomstige wederopbouw van het land te ondersteunen. Een eerste stap is het verstrekken van **100 miljoen EUR voor het herstel van beschadigde Oekraïense scholen**. Aangezien de toekomst van Oekraïne en zijn bevolking binnen de Unie ligt, zullen we er ook naar streven **de toegang van Oekraïne tot de eengemaakte markt te vergemakkelijken**. Tegelijkertijd zullen wij zorg blijven dragen voor coördinatie, ook samen met onze bondgenoten, om te waarborgen dat **de sancties doeltreffend worden gehandhaafd**, zodat er krachtig economische druk op Rusland uitgeoefend blijft worden en het vermogen van Rusland om oorlog tegen Oekraïne te voeren, wordt ondermijnd.

De aanhoudende voedselcrisis, die wordt veroorzaakt door sterk stijgende prijzen en ernstige droogtes en wordt verergerd door de Russische invasie in Oekraïne, brengt de voedselzekerheid in de hele wereld in gevaar en vormt een andere belangrijke uitdaging. Om dit probleem aan te pakken en de toegang van Oekraïne tot de eengemaakte markt en de mondiale toeleveringsketens via alternatieve routes te vergemakkelijken, blijft de Commissie nauw samenwerken met haar internationale partners, de lidstaten, de Oekraïense autoriteiten en ondernemers, teneinde de toegang tot meststoffen, voedselproductie en open handel te waarborgen zodat de voedselvoorziening niet wordt verstoord. Dankzij onze **solidariteitscorridors** kan Oekraïne graan en andere producten uitvoeren en de goederen invoeren die het nodig heeft, variërend van humanitaire-hulpgoederen tot meststoffen. We

hebben ook 600 miljoen EUR uit het **Europees Ontwikkelingsfonds** vrijgemaakt om de steun voor voedselzekerheid aan landen in Afrika, het Caribisch gebied en de Stille Oceaan te verhogen.

Zowel in de EU als daarbuiten is er nog veel te doen, te beginnen met de uitvoering van hetgeen reeds is overeengekomen en de goedkeuring van wat nog moet worden overeengekomen. We hebben initiatieven voorgesteld om de uitstoot van broeikasgassen terug te dringen, te investeren in groene technologieën en het milieu te beschermen. We hebben regels voorgesteld om mensen en bedrijven met een nieuwe generatie digitale technologieën te ondersteunen. We zijn met maatregelen gekomen om ons concurrentievermogen te versterken en de veerkracht van de eengemaakte markt te versterken, en tegelijkertijd sociale rechtvaardigheid op de arbeidsmarkt te bevorderen. Deze Commissie heeft maatregelen genomen om de capaciteit van de EU om de democratie en de rechtsstaat te verdedigen, verder te versterken. We hebben actie ondernomen om de vrijheid en pluriformiteit van de media te waarborgen en een op pluralisme, gelijkheid en inclusie gebaseerde samenleving te versterken.

Het is van essentieel belang dat we ook meer aandacht besteden aan de **ondersteuning van interinstitutionele onderhandelingen** om onze politieke verbintenissen om te zetten in wetgeving. Dankzij de eensgezindheid van de instellingen – of het nu gaat om een COVID-19-certificaat, digitale regels of het minimumloon – is er al veel gedaan. We moeten deze aanpak versnellen, met name wat betreft dossiers die essentieel zijn voor de dubbele transitie, zoals het “Fit for 55”-pakket, de voorstellen inzake de wereldwijde ontbossing of batterijen en de wet op de artificiële intelligentie. De Commissie zal zich op alle beleidsterreinen blijven laten leiden door de uitvoering van de **duurzameontwikkelingsdoelstellingen** van de Verenigde Naties. De duurzameontwikkelingsdoelstellingen zijn geïntegreerd in het Europees Semester en in onze instrumenten voor betere regelgeving. In 2023 zal de Commissie in het kader van het politiek forum op hoog niveau van de VN de eerste vrijwillige evaluatie presenteren van de uitvoering van de duurzameontwikkelingsdoelstellingen door de EU.

De afgelopen jaren hebben Europeanen met eigen ogen het verschil kunnen zien dat onze EU-begroting kan maken. De middelen en de flexibiliteit kennen echter grenzen. De **tussentijdse evaluatie van het meerjarig financieel kader (MFK) 2021-2027**, die wij in 2023 zullen uitvoeren, zal gelegenheid bieden om opnieuw te beoordelen of de huidige EU-begroting nog steeds de middelen biedt voor gemeenschappelijke antwoorden op gemeenschappelijke uitdagingen.

Daartoe zal de Commissie ook een **voorstel indienen voor een tweede pakket nieuwe eigen middelen**, dat onder meer voortbouwt op het voorstel voor één enkele reeks belastingregels voor zakendoen in Europa (Befit). Samen met een eerste reeks voorstellen zullen deze maatregelen zorgen voor meer gediversifieerde en veerkrachtige soorten inkomsten en zullen ze onnodige bezuinigingen op programma’s van de Unie of buitensporige verhogingen van de bijdragen van de lidstaten voorkomen, gelet op de terugbetaling van de subsidiecomponent van het herstelplan NextGenerationEU.

2. De burger in het hart van de Europese democratie plaatsen

Het werkprogramma van dit jaar is ook het eerste na de **Conferentie over de toekomst van Europa**. Veel van de belangrijke initiatieven die in dit werkprogramma worden beschreven, vormen een vervolg op de ambitieuze voorstellen die tijdens de conferentie zijn gedaan en getuigen van de rijkdom aan voorstellen en van het belang om resultaten te boeken op de gebieden die burgers belangrijk vinden.

De Conferentie over de toekomst van Europa¹ was een unieke oefening in participatieve en overlegdemocratie op Europese schaal, en een manier om onze beleidsvorming te verbeteren. De conferentie slaagde erin **een ambitieuze en inspirerende visie voor onze Unie** te ontwikkelen.

Deze visie is er een van een Europa dat het dagelijks leven van zijn burgers gemakkelijker maakt, of dat nu op het platteland of in stedelijke gebieden is, dat de problemen van onze generatie resoluut het hoofd biedt, dat autonoom is, en dat resultaten boekt ten aanzien van datgene wat er voor burgers het meest toe doet, variërend van het voedsel dat zij eten tot de lucht die zij inademen. Het is nu aan het Europees Parlement, de Raad en de Commissie om hieraan een vervolg te geven. Dit werkprogramma is een nieuwe een stap in het streven van de Commissie om “Van visie tot concrete actie” te komen².

Het succes op lange termijn van de Conferentie over de toekomst van Europa zal afhangen van de verandering die zij teweeg kan brengen in de wijze waarop burgers beter kunnen worden betrokken bij de vaststelling van prioriteiten en ambities, alsook bij het ontwerpen en maken van beleid op Europees niveau.

Voortbouwend op het succes van de Conferentie over de toekomst van Europa maken burgerpanels nu deel uit van de beleidsvorming van de Commissie op bepaalde belangrijke gebieden. In de **nieuwe generatie burgerpanels** zal worden gedebatteerd over de initiatieven van volgend jaar ter zake van voedselverspilling, leermobiliteit en virtuele werelden.

3. Uitvoering van de zes grote ambities

3.1 De Europese Green Deal

De gevolgen van de klimaatverandering worden steeds ernstiger, zoals blijkt uit de extreme hittegolven, bosbranden en ongekende droogtes van dit jaar. Het versnellen van onze groene transitie is essentieel om de klimaatcrisis aan te pakken en onze economieën en veiligheid te versterken. Bovendien zal in het licht van de toenemende mondiale dreigingen en de nieuwe geopolitieke realiteit, het versnellen van de groene transformatie onze voedselzekerheid op lange termijn verbeteren door de opbouw van een duurzaam en veerkrachtig voedselsysteem. De klimaatcrisis heeft ook nog duidelijker gemaakt dat onze EU-mechanismen voor civiele bescherming en crisisbeheersing verder versterkt moeten worden.

¹ Conferentie over de toekomst van Europa – [Verslag over het eindresultaat](#)

² Mededeling van juni 2022 “Van visie tot concrete actie”, COM(2022) 404 final.

De meeste voorstellen die van cruciaal belang zijn voor de uitvoering van de Europese Green Deal zijn reeds door de Commissie ingediend en wij zullen de medewetgevers alle steun blijven verlenen om ervoor te zorgen dat er vóór het einde van deze zittingsperiode overeenstemming kan worden bereikt. Dit jaar is een snel akkoord over het “Fit for 55”-pakket van cruciaal belang.

Als aanvulling op deze maatregelen hebben we eerder in 2022 een baanbrekend voorstel vastgesteld om het gebruik van pesticiden tegen 2030 te halveren en de beschadigde ecosystemen in Europa tegen 2050 te herstellen. In de komende maanden zullen we overgaan tot de vaststelling van ambitieuze pakketten met nieuwe klimaat- en milieumaatregelen, onder meer met betrekking tot emissies van vervoer en certificering van koolstofverwijdering, van voorstellen om de lucht- en de waterkwaliteit te verbeteren, en van belangrijke initiatieven op het gebied van de circulaire economie, in het kader waarvan met name aandacht wordt besteed aan de duurzaamheid van verpakkingen en kunststoffen, het groeiende probleem van verontreiniging door microplastics, het recht op reparatie en afgedankte voertuigen. We zullen ons ook inzetten voor een ambitieus wereldwijd akkoord voor de natuur tijdens de VN-conferentie over biodiversiteit in Montreal (COP 15) later dit jaar en zullen tijdens de klimaatconferentie van Sharm El-Sheikh (COP 27) blijk geven van ons mondiale leiderschap op het gebied van de bestrijding van klimaatverandering.

Tegelijkertijd moet onze Unie beter zijn voorbereid op en bestand zijn tegen toekomstige prijsschommelingen, zorgen voor betaalbare elektriciteitsrekeningen en anticiperen op de ingrijpende industriële transformatie die nodig is, wil het continent tegen 2050 koolstofvrij en grotendeels geëlektrificeerd zijn. Daarom zullen we begin 2023 een brede **hervorming van de elektriciteitsmarkt van de EU** voorstellen, onder meer door de elektriciteitsprijzen los te koppelen van de gasprijzen.

Om onze groene waterstofeconomie te helpen opschalen, zullen we een nieuwe **Europese waterstofbank** oprichten om 3 miljard EUR te investeren in het opstarten van een waterstofmarkt in de EU, onder meer door het op elkaar afstemmen van vraag en aanbod.

In 2023 zullen we ook actie ondernemen om **afval en de milieugevolgen van afval te beperken**. Daarbij ligt de nadruk op het tegengaan van **voedselverspilling en textielafval**. Dit was een van de thema's die tijdens de Conferentie over de toekomst van Europa naar voren kwamen. Ongeveer 20 % van alle in de EU geproduceerde levensmiddelen wordt verspild. Dit draagt bij tot de uitputting van de natuurlijke hulpbronnen, de ondermijning van de ecosystemen en de uitstoot van broeikasgassen. Om hier iets aan te doen, zullen we maatregelen nemen als het stellen van doelen voor de vermindering van voedselverspilling. Aangezien in de EU per persoon per jaar ongeveer 11 kg textiel wordt weggegooid, zullen we ook actie ondernemen om de recycling van textiel te verbeteren en ervoor zorgen dat producenten meer verantwoordelijkheid dragen voor afvalverwerking.

We zullen een **breed kader voor duurzame voedselsystemen** in de EU opzetten zodat bij alle voedselgerelateerde beleidsmaatregelen duurzaamheid centraal staat. We zullen de **EU-wetgeving inzake dierenwelzijn op de schop nemen** zodat die een ruimer toepassingsgebied krijgt en een hoger niveau van dierenwelzijn waarborgt. Hiermee wordt gevolg gegeven aan

de aanbevelingen van de Conferentie over de toekomst van Europa en het Europees burgerinitiatief “End the Cage Age”.

We zullen wetgeving voorstellen voor **nieuwe genomische technieken**, zoals gerichte mutagenese of cisgenese. Zij zal een hoog niveau van bescherming van de gezondheid van mens en dier en van bescherming van het milieu waarborgen en bijdragen tot een veerkrachtiger en duurzamer voedselsysteem door middel van innovatieve plantaardige producten. Het initiatief is een reactie op een voorstel van de Conferentie over de toekomst van Europa.

Bij de overschakeling op slimmere en duurzamere mobiliteit zullen we ook werken aan een verdere **vergroening van het goederenvervoer** om de emissies en vervuiling als gevolg van dat vervoer te verminderen.

Na overleg met de belangrijkste belanghebbenden zullen wij **een gerichte herziening van de wetgeving inzake de registratie, beoordeling en autorisatie van chemische stoffen (Reach)** voorstellen teneinde Europese concurrentievoordelen en innovatie te waarborgen door het bevorderen van duurzame chemische stoffen, het vereenvoudigen en stroomlijnen van het regelgevingsproces, het verminderen van de lasten en het beschermen van de menselijke gezondheid en het milieu.

3.2 A Een Europa dat klaar is voor het digitale tijdperk

In het eindverslag van de Conferentie over de toekomst van Europa werd benadrukt dat digitale oplossingen voor alle Europeanen toegankelijk en beschikbaar moeten worden gemaakt en dat Europa het voortouw moet nemen bij een ethische, transparante en veilige digitale transformatie.

Voorts werd in het strategisch prognoseverslag 2022 van de Commissie benadrukt dat de groene en de digitale transitie tegelijk moeten worden versneld. Digitale oplossingen zullen ervoor zorgen dat onze economie efficiënter wordt en minder op hulpbronnen is aangewezen en tegelijkertijd helpen de voetafdruk van de digitalisering zelf wat betreft milieu, hulpbronnen en klimaat tot een minimum te beperken. Daartoe zullen we **EU-wetgeving inzake kritieke grondstoffen** voorstellen teneinde te zorgen voor een toereikend en gediversifieerd aanbod voor de Europese digitale economie en voor de groene transitie en prioriteit geven aan hergebruik en recycling.

Wij zullen ons niet alleen voortdurend samen met de lidstaten inspannen om de doelstellingen in het kader van het digitale decennium te verwezenlijken, maar ook instrumenten voorstellen voor de **ontwikkeling van open, mensgerichte virtuele werelden**, zoals metaverses. Deze bieden tal van mogelijkheden voor industrieën en dienstensectoren, de creatieve kunsten en burgers, en kansen om bredere maatschappelijke uitdagingen, zoals op gebied van gezondheid en slimme steden, aan te gaan.

Naar aanleiding van de resolutie van het Europees Parlement uit hoofde van artikel 225 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie zal de Commissie een **aanbeveling**

voorstellen inzake piraterij met betrekking tot live-inhoud, die een instrumentarium biedt om illegale streaming van live-evenementen, met name sportevenementen, tegen te gaan.

Wat mobiliteit betreft, kan digitalisering een katalysator zijn voor naadloze multimodaliteit en grotere duurzaamheid. Wij zullen een **gemeenschappelijke Europese ruimte voor mobiliteitsgegevens** voorstellen om de digitalisering van de mobiliteitssector te stimuleren en het gebruik van innovatieve oplossingen aan te moedigen. Ter voorbereiding op nieuwe mobiliteitsoplossingen, zullen we ook een **EU-regelgevingskader voor de hyperloop** voorstellen, zodat wij voor deze snelle, koolstofarme vervoersoplossing toegerust zullen zijn.

Ons initiatief om **het gebruik van digitale instrumenten en processen in het kader van het vennootschapsrecht verder uit te breiden en te verbeteren**, zal de transparantie omtrent bedrijven op de eengemaakte markt vergroten, administratieve en gerechtelijke procedures vereenvoudigen en de grensoverschrijdende uitbreiding van bedrijven vergemakkelijken.

Het onzekere geopolitieke klimaat en de recente verstoringen van de toeleveringsketens tijdens de COVID-19-crisis hebben het enorme belang van onze unieke eengemaakte markt aangetoond voor het versterken van de economische basis van Europa. Een dynamische en goed functionerende interne markt vormen het fundament voor welvaart en stabiliteit in onze Unie. Ter gelegenheid van het 30-jarig bestaan van de eengemaakte markt zullen we een **mededeling over de eengemaakte markt** uitbrengen. Daarin worden de aanzienlijke voordelen daarvan belicht en in kaart gebracht waar er lacunes qua uitvoering moeten worden gevuld en welke prioriteiten voor de toekomst moeten worden gesteld, wil de eengemaakte markt een sleutelrol blijven vervullen in het kader van de open strategische autonomie van onze Unie.

Om te helpen zorgen voor een stabiel regelgevingskader voor onze bedrijven, zullen wij een **octrooilicentiepakket** voorstellen. Wij zullen werken aan een efficiënt kader voor de verlening van **licenties voor standaard essentiële octrooien** om zo goed mogelijk rekening te houden met de belangen van de houders en uitvoerders ervan, en zullen duidelijke regels vaststellen voor **dwanglicenties voor octrooien**.

Onze eengemaakte markt is een belangrijk instrument om ervoor te zorgen dat de gezondheid en veiligheid van mensen in de hele Unie op de eerste plaats komen. Daarom zullen we gevolg geven aan de wetgevingsresolutie van het Europees Parlement met een voorstel over **asbestscreening, -registratie en -monitoring**. Dit zal ertoe bijdragen dat alle lidstaten zich meer inzetten om deze gevaarlijke stof te monitoren, te screenen en te bestrijden.

We hebben een gunstig ondernemingsklimaat en een beroepsbevolking met de juiste vaardigheden nodig. Ons toekomstig concurrentievermogen hangt daarvan af. We moeten de hindernissen wegnemen die onze kleine bedrijven nog steeds afremmen, want zij zijn het die de rode draad in Europa's lange en succesvolle industriële geschiedenis vormen. Daarom zullen wij met een steunpakket voor het mkb komen. De Commissie zal de richtlijn betalingsachterstand herzien om **de lasten voor kmo's te verminderen**.

Om te bevorderen dat de beroepsbevolking over de gevraagde vaardigheden beschikt en het concurrentievermogen van Europese bedrijven, met name kmo's, te stimuleren en om het volledige potentieel van de digitale en de groene transitie op een sociaal rechtvaardige manier te benutten, zal 2023 het **Europees Jaar van vaardigheden** worden. Dat zal de nodige omscholing en bijscholing van onze beroepsbevolking bewerkstelligen en op ons continent de juiste vaardigheden aantrekken.

3.3 Een economie die werkt voor de mensen

De beslissing over dit werkprogramma vindt plaats in een tijd van grote economische onzekerheid. Daarom zullen we het na de winter eventueel opnieuw bekijken, met name wat betreft de maatregelen die van invloed kunnen zijn op het concurrentievermogen.

De Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne stelt de economische en sociale veerkracht van Europa op de proef op een moment waarop Europa ingrijpende veranderingen ondergaat. We moeten een krachtige reeks strategische handels- en investeringscontroles ontwikkelen om onze economische veiligheid te versterken en tegelijkertijd de waardeketens diversifiëren.

De Commissie staat klaar om de **EU-verordening inzake de screening van buitenlandse directe investeringen te evalueren** in het licht van twee jaar ervaring, teneinde, in overeenstemming met de beginselen van betere regelgeving, vast te stellen welke wijzigingen nodig zijn om de werking en doeltreffendheid ervan te versterken. Wij zullen ook gebruikmaken van de ervaring die is opgedaan met de huidige uitvoercontroleregeling van de EU en met de uitvoering van sancties in het kader van de Russische agressie jegens Oekraïne, teneinde onze strategische uitvoercontroles te versterken, in nauwe samenwerking met de lidstaten en onze internationale partners. Bovendien zullen wij onderzoeken of er aanvullende instrumenten nodig zijn met betrekking tot de **controles op uitgaande strategische investeringen**.

We moeten ook ons Europese model van de sociale markteconomie versterken. Wij zullen voortgaan met de uitvoering van de sociale agenda, zoals vastgesteld tijdens de sociale top van Porto in mei 2021, om te zorgen voor een sociaal rechtvaardige dubbele transitie. We zijn met belangrijke initiatieven gekomen om **het actieplan voor de Europese pijler van sociale rechten uit te voeren**. Wij zullen een initiatief presenteren voor de digitalisering van socialezekerheidsstelsels en sociale vangnetten ter ondersteuning van de arbeidsmobiliteit, in samenhang met de lopende werkzaamheden in verband met **ESSPass** (European Social Security Pass).

In het kader van het Europees Jaar van de vaardigheden zullen we ook ons **kwaliteitskader voor stages** actualiseren om kwesties als eerlijke beloning en toegang tot sociale bescherming aan te pakken.

Naar aanleiding van de resolutie van het Europees Parlement uit hoofde van artikel 225 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie zullen wij met een wetgevingsinitiatief komen voor een **statuut voor Europese grensoverschrijdende verenigingen**, zodat deze ten volle kunnen profiteren van de vrijheden die de eengemaakte

markt biedt. Deze verenigingen spelen een belangrijke rol bij het aanbieden van goederen en diensten op tal van gebieden van de EU-economie en bij het leveren van een bijdrage aan de actieve betrokkenheid van burgers bij het maatschappelijk middenveld en de democratie.

Wij zullen een aanbeveling van de Raad over de **ontwikkeling van randvoorwaarden voor de sociale economie** voorstellen om de lidstaten te helpen hun beleid en wetgeving beter aan te passen aan de specifieke behoeften van entiteiten van de sociale economie.

Met het oog op de terugbetaling van de subsidiecomponent van het herstelplan NextGenerationEU en het waarborgen van financiering voor het sociaal klimaatfonds, heeft de Commissie een eerste reeks voorstellen voor nieuwe eigen middelen ingediend die nu met de medewetgevers worden besproken. Zoals tijdens de Conferentie over de toekomst van Europa werd benadrukt, moet de Unie haar eigen begroting echter verder versterken. Daartoe zal de Commissie een **voorstel indienen voor een tweede pakket nieuwe eigen middelen**, dat voortbouwt op het voorstel voor één enkele reeks belastingregels voor zakendoen in Europa (Befit).

Samen zullen deze maatregelen zorgen voor meer gediversifieerde en veerkrachtigere soorten inkomsten en onnodige bezuinigingen op programma's van de Unie of buitensporige verhogingen van de bijdragen van de lidstaten voorkomen. We zullen ook een **tussentijdse evaluatie van het meerjarig financieel kader 2021-2027** uitvoeren. Ook zullen we aandringen op de oprichting van een nieuw Europees soevereiniteitsfonds, om ervoor te zorgen dat de toekomst van de industrie "made in Europa" is.

Daarnaast zullen wij na de **herziening van onze economische governance** de oriëntatie van de Commissie presenteren om ervoor te zorgen dat deze nog steeds past bij de uitdagingen waarvoor dit decennium ons stelt, waarbij rekening zal worden gehouden met de waardevolle input van de Conferentie over de toekomst van Europa.

We zullen ook een voorstel doen voor de wijze waarop de **administratieve samenwerking kan worden verdiept en verbeterd**. Hierdoor zullen ook de synergieën kunnen verbeteren tussen de EU-instrumenten die zijn ontworpen om capaciteiten te versterken, met name op lokaal en regionaal niveau. Het zal ook een beter beheer van investeringen en transformaties mogelijk maken en tegelijkertijd zorgen voor een volledige en doeltreffende uitvoering van het EU-beleid.

Efficiënte en geïntegreerde financiële markten en het vrije verkeer van kapitaal zijn essentieel voor economische groei en herstel, alsook voor de dubbele – groene en digitale – transitie. Zij dragen er ook toe bij dat de EU haar leidende mondiale economische en geopolitieke rol behoudt. De Commissie heeft een reeks hervormingen van de regelgeving voorgesteld op het gebied van investeringen, openbaarmaking van informatie, banken en verzekeringen. Nu zullen we streven naar verdere vooruitgang bij de opbouw van de kapitaalmarktunie. De Commissie zal ook een pakket maatregelen voorstellen om **retailbeleggingen te vergemakkelijken**, terwijl de **toegang tot gegevens bij financiële diensten** verder zal worden verbeterd via een **initiatief voor een kader voor open financiering**. We zullen ook **de richtlijn betalingsdiensten** herzien om innovatie te ondersteunen en tegelijkertijd te

zorgen voor een eenvoudiger en veiliger gebruik van onlinebetalingendiensten en gebruikers beter te beschermen tegen fraude en misbruik.

Om ervoor te zorgen dat de gemeenschappelijke munt van de Unie klaar is voor het digitale tijdperk, zullen wij een voorstel presenteren met de grondslagen van een **digitale euro** vóór de eventuele uitgifte ervan door de Europese Centrale Bank.

3.4 Een sterker Europa in de wereld

Hoewel multilateralisme en de op regels gebaseerde internationale orde onze fundamentele leidende beginselen zullen blijven, moeten we ons voorbereiden op een tijdperk van systemische rivaliteit in een multipolaire wereld.

Als toonaangevende donor van ontwikkelingshulp en humanitaire hulp zal de EU blijven reageren op de wereldwijde gevolgen van de Russische oorlog tegen Oekraïne, met name wat betreft de wereldwijde voedsel- en energiecrises.

De sancties tegen Rusland zullen van kracht blijven zolang de agressie tegen Oekraïne en de onrechtmatige bezetting/annexatie van Oekraïens grondgebied voortduren. Ook zullen we ons **sanctie-instrumentarium actualiseren** en daarin corruptie opnemen.

De gruwelijke realiteit van de oorlog bewijst eens te meer dat de EU-inspanningen op het gebied van veiligheid en defensie moeten worden opgevoerd. In aansluiting op het strategisch kompas van de EU zullen we in 2023 de **EU-ruimtevaartstrategie voor veiligheid en defensie** en de geactualiseerde **maritieme veiligheidsstrategie** van de EU presenteren. We zullen ook een dialoog aangaan met de Europese defensie-industrie over de vraag hoe de productie kan worden verhoogd om de bestaande leemten in de Europese wapenvoorraden op te vullen.

Wij zullen blijven samenwerken met kandidaat-lidstaten van de **Westelijke Balkan en met Oekraïne, Moldavië en Georgië**, gelet op hun toekomstige toetreding tot de Unie. Wij zullen onze steun voor het Oostelijk Partnerschap en het Zuidelijk Nabuurschap handhaven. Daarnaast zullen wij actief bijdragen aan en input leveren voor de werkzaamheden van de toekomstige **Europese politieke gemeenschap**, teneinde ook buiten het kader van het toetredingsproces contacten met de landen van Europa te onderhouden.

Om de veerkracht van de EU te versterken en onze toeleveringsketens te diversifiëren, zullen wij aandringen op volledige ratificatie van handelsovereenkomsten, bijvoorbeeld die met Chili, Mexico en Nieuw-Zeeland, en de onderhandelingen met andere belangrijke partners, zoals Australië, India en Indonesië, voortzetten. We zullen ook een **nieuwe agenda voor Latijns-Amerika en het Caribisch gebied** voorstellen.

De EU blijft vastbesloten crises in andere delen van de wereld aan te pakken en zinvolle multilaterale oplossingen voor mondiale problemen te bevorderen, met name door de Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling te herzien en onze betrekkingen met internationale financiële instellingen te versterken.

Nu conflicten en natuurrampen toenemen, groeien ook de humanitaire noden, terwijl de financieringskloof zich verbreedt. Het blijft van cruciaal belang de efficiëntie en doeltreffendheid van de hulpverlening te verbeteren, onder meer door **de eigen capaciteit van de EU om op crisissituaties te reageren, op te schalen**. We zullen onder meer **onze brandbestrijdingscapaciteit verdubbelen** in de aanloop naar het bosbrandseizoen van 2023 en 10 lichte amfibische vliegtuigen en 3 helikopters aan onze vloot toevoegen.

3.5 Bevordering van onze Europese levenswijze

Het Europees Jaar van de jeugd 2022 heeft een scala aan mogelijkheden geboden voor jonge Europeanen om hun vaardigheden en competenties te versterken en om de maatschappelijke betrokkenheid van jongeren te bevorderen. Ook in het kader van het Europees Jaar van de vaardigheden zal de nadruk sterk op jongeren blijven liggen.

Slechts 15% van de jongeren heeft in een ander EU-land gestudeerd, een opleiding gevolgd of stage gelopen. Daarom zal de Commissie voorstellen om het huidige **EU-kader voor leermobilititeit** te actualiseren zodat gemakkelijker kan worden overgestapt van het ene naar het andere onderwijsstelsel. Dit is een belangrijke stap op weg naar een Europese onderwijsruimte tegen 2025.

Op het gebied van gezondheid zal de Commissie doorgaan met de uitvoering van het ambitieuze kankerbestrijdingsplan, een van de pijlers van een sterke Europese gezondheidsunie. Wij zullen met een aanbeveling komen over **vormen van kanker die door vaccinatie** kunnen worden voorkomen en met een actualisering van de aanbeveling betreffende **rookvrije ruimten**.

Een andere belangrijke pijler van de Europese gezondheidsunie, aanbevolen door de Conferentie over de toekomst van Europa, vormt de totstandbrenging van een **Europese ruimte voor gezondheidsgegevens**. De snelle goedkeuring en uitvoering van dit initiatief zal de kwaliteit en continuïteit van de gezondheidszorg versterken en de rechten van burgers met betrekking tot hun gezondheidsgegevens waarborgen. De Commissie zal reageren op een ander voorstel van de Conferentie over de toekomst van Europa met een **brede aanpak van geestelijke gezondheid**, een belangrijke maatschappelijke kwestie die tijdens de pandemie extra over het voetlicht is gebracht. De Commissie zal ook sport en de mentale en fysieke voordelen van een gezonde levensstijl voor de samenleving en alle generaties blijven promoten, voortbouwend op het HealthyLifestyle4All-initiatief en de daarvan deel uitmakende Youth Ideas Labs.

De gebeurtenissen in onze onmiddellijke nabijheid blijven duidelijk maken waarom een duidelijk en robuust kader voor ons migratie- en asielsysteem zo essentieel is. Het afgelopen jaar is ook belangrijke vooruitgang geboekt met een Europese aanpak van migratie zoals uiteengezet in het **migratie- en asielpact**. De Commissie zal het Europees Parlement en de Raad haar volledige steun blijven verlenen voor de uitvoering van de gezamenlijke routekaart voor het pact, en zal alle ter tafel liggende voorstellen vóór het einde van dit mandaat vaststellen. Als aanvulling hierop zullen wij naar vooruitgang streven inzake het **vaardigheden- en talentenpakket** teneinde doeltreffende en wederzijds tot voordeel

streckende legale migratie te bevorderen, en een en ander kracht bijzetten met een nieuw initiatief om de **erkenning te vergemakkelijken van kwalificaties van onderdanen van derde landen**. Dit zal op ons continent de juiste vaardigheden aantrekken, wat een belangrijk thema is van het Europees Jaar van de vaardigheden 2023. Er komt een gericht initiatief voor de oprichting van een **Academie voor vaardigheden op het gebied van cyberbeveiliging** om een van de strategisch belangrijkste vaardigheden te bevorderen.

In het kader van onze inspanningen om een echte veiligheidsunie tot stand te brengen en de EU-strategie ter bestrijding van seksueel misbruik van kinderen uit te voeren, zal de Commissie een **herziening van de richtlijn ter bestrijding van seksueel misbruik van kinderen** voorstellen. Deze zal gericht zijn op nieuwe uitdagingen als gevolg van technologische veranderingen en op de noodzaak om de preventie van, het onderzoek naar en de vervolging van misdrijven in verband met seksueel misbruik van kinderen op te schalen en kindslachtoffers, zowel online als offline, te beschermen, in overeenstemming met de brede EU-strategie voor de rechten van het kind. Het initiatief vormt een aanvulling op het recente voorstel voor een **verordening tot vaststelling van regels ter voorkoming en bestrijding van seksueel misbruik van kinderen**. De Veiligheidsunie zal ook worden versterkt, door versterkte **grensoverschrijdende politieke samenwerking** om nieuwe en complexe veiligheidsdreigingen aan te pakken, zodra de voorstellen van de Commissie zijn aangenomen.

De Commissie zal alle nodige stappen blijven nemen om te zorgen voor een sterk en veerkrachtig Schengengebied zonder controles aan de binnengrenzen. De noodzaak van efficiënte grenscontroles en het streven naar een soepel verloop van internationale reizen en naar veiligheid zullen met elkaar in overeenstemming worden gebracht dankzij technologische vooruitgang als gevolg van de verdere invoering van de nieuwe interoperabele systemen en een nieuw voorstel voor de **digitalisering van reisdocumenten**. De Commissie zal de medewetgevers ook steun blijven verlenen voor een snelle goedkeuring van de herziene **Schengengrenscodes**.

3.6 A Een nieuwe impuls voor Europese democratie

Onze democratie, het fundament van onze Unie, staat meer dan ooit onder druk. De stabiliteit, veiligheid en welvaart van onze Unie zijn sterk afhankelijk van de instandhouding van onze **democratische waarden en instellingen**. Daarom moeten wij onverminderd onze grondrechten en gedeelde waarden, zoals gelijkheid en de rechtsstaat, blijven verdedigen en de fundamenten van onze vrije en democratische samenlevingen, zoals pluralisme en vrijheid van de media, blijven beschermen.

De systematische handhaving van de **rechtsstaat** in alle lidstaten werd door de Conferentie over de toekomst van Europa als doelstelling geformuleerd, en de derde editie van het jaarverslag over de rechtsstaat van juli 2022 bevatte voor het eerst aanbevelingen aan alle lidstaten. Het actieplan voor Europese democratie heeft de bescherming van belangrijke democratische pijlers tot een politieke topprioriteit gemaakt. Daarop voortbouwend heeft de Commissie Europese wetgeving inzake mediavrijheid voorgesteld om te voorzien in wettelijke waarborgen voor mediavrijheid en -pluriformiteit.

In 2023 zal de Commissie een **pakket voor de verdediging van de democratie** voorstellen. Dit heeft als doel om de maatregelen in het kader van het actieplan voor Europese democratie te versterken om vrije en eerlijke verkiezingen te bevorderen, de strijd tegen desinformatie op te voeren en de vrijheid en pluriformiteit van de media te ondersteunen, onder meer door ruimte voor het maatschappelijk middenveld en burgerparticipatie te ontwikkelen opdat de democratische veerkracht van binnenuit wordt vergroot. Het zal met name voorstellen bevatten om onze democratieën te beschermen en het vertrouwen te versterken door ons democratisch systeem tegen externe belangen te verdedigen. We zullen ook maatregelen voorstellen om ons wetgevingskader inzake **corruptiebestrijding** te actualiseren.

De Commissie heeft voorstellen gedaan om de verkiezingen voor het Europees Parlement te versterken, door de integriteit van die verkiezingen te ondersteunen en een grotere participatie te bevorderen door middel van regels inzake **de transparantie en gerichtheid van politieke reclame**, het **statuut en de financiering van Europese politieke partijen en Europese politieke stichtingen** en het **kiesrecht van mobiele Europeanen**. Wij staan klaar om de medewetgevers ook te ondersteunen bij hun werkzaamheden met betrekking tot het voorstel van het Europees Parlement voor een nieuwe **kieswet**. Het is belangrijk dat al deze nieuwe regels met betrekking tot verkiezingen op tijd voor de volgende verkiezingen voor het Europees Parlement in 2024 worden ingevoerd.

De Commissie zal blijven bouwen aan een Unie van gelijkheid door middel van een vlaggenschipinitiatief voor de rechten van personen met een handicap, in het kader waarvan een **Europese gehandicaptenkaart** wordt voorgesteld die de wederzijdse erkenning van de status van personen met een handicap in alle lidstaten waarborgt. De Unie van gelijkheid zou verder worden versterkt wanneer de medewetgevers overeenstemming bereiken over de voorgestelde initiatieven inzake de **bestrijding van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld** en inzake **loontransparantie**. In het kader van de uitvoering van het EU-actieplan tegen racisme 2020-2025 zal de Commissie haar werkzaamheden voortzetten om te zorgen voor **doeltreffende bescherming tegen discriminatie** op grond van ras of etnische afstamming, onder meer op het gebied van rechtshandhaving.

Om ervoor te zorgen dat de rechten van consumenten op zowel online- als offlinemarkten beschermd en gehandhaafd blijven, zal de Commissie wijzigingen voorstellen van de regels voor **samenwerking tussen consumentenbeschermingsinstanties**, om oneerlijke handelspraktijken te helpen ontmoedigen en doeltreffender onderzoeken naar inbreuken op het consumentenrecht te ondersteunen.

De Commissie zal kijken naar instrumenten om **haar transparantiekader te versterken**, met name wat de toegang tot documenten betreft.

Om de **samenwerking tussen de nationale gegevensbeschermingsautoriteiten** bij de handhaving van de algemene verordening gegevensbescherming te verbeteren, zal de Commissie voorstellen een aantal nationale procedurele aspecten van hun werkzaamheden te harmoniseren.

4. Betere regelgeving, tenuitvoerlegging en handhaving van het EU-recht

4.1 Betere regelgeving

De uitdagingen waarmee Europa thans wordt geconfronteerd, hebben de noodzaak duidelijk gemaakt van onderbouwde beleidsvorming op basis van feiten en beginselen inzake betere regelgeving.

De Commissie beschikt nu over regelgevingsinstrumenten die voldoen aan de hoogste normen, zoals erkend door de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling. Betere regelgeving heeft tot doel ervoor te zorgen dat wetgeving noodzakelijk is en zo veel mogelijk voordelen oplevert voor burgers en belanghebbenden. Het **“one in, one out”-beginsel, dat nu volledig wordt toegepast**, is gericht op de gevolgen van de kosten van Commissievoorstellen voor burgers en bedrijven. Dit vormt een aanvulling op de systematische inspanningen in het kader van het programma voor gezonde en resultaatgerichte regelgeving (Refit) om bureaucratische rompslomp en onnodige kosten in kaart te brengen en weg te nemen. Het “Fit for Future-platform”, een deskundigengroep op hoog niveau, ondersteunt de Commissie verder bij het in kaart brengen van het potentieel voor vereenvoudiging en lastenvermindering. Een groep op hoog niveau van belanghebbenden kan verder bijdragen tot een gerichte stroomlijning van het acquis dat voor burgers en bedrijven van belang is. Een **krachtiger test voor kleine en middelgrote ondernemingen (kmo’s)** zal ervoor zorgen dat Europese bedrijven van de interne markt profiteren zonder een onevenredig hoge prijs te betalen. In 2023 zal de Commissie het “one in, one out”-beginsel blijven toepassen en de balans beginnen op te maken van de resultaten en de doeltreffendheid ervan.

De agenda voor betere regelgeving is van cruciaal belang voor de ondersteuning van duurzaamheid. Door aanzienlijke gevolgen op het gebied van gelijke behandeling in aanmerking te nemen, zorgt zij ervoor dat bij effectbeoordelingen rekening wordt gehouden met doelstellingen voor duurzame ontwikkeling. Het betrekken van strategische prognoses bij het verbeteren van regelgeving en het toekomstbestendig maken van wetgeving zal de Commissie de nodige instrumenten bieden om met toekomstige onzekerheden om te gaan.

4.2 Tenuitvoerlegging en handhaving van het EU-recht

Het is van essentieel belang dat zodra de Unie over de voorgestelde initiatieven overeenstemming heeft bereikt, deze volledig en tijdig ten uitvoer worden gelegd teneinde de door ons beloofde concrete verandering te bewerkstelligen. In de vorige week gepresenteerde **mededeling over de toepassing van het EU-recht** wordt uiteengezet hoe de Commissie haar werkzaamheden op het gebied van handhaving heeft verdiept en ontwikkeld, in samenwerking met de lidstaten, gespecialiseerde autoriteiten en andere belanghebbenden. De volledige en consistente toepassing van de EU-regels vergroot de rechtszekerheid en het vertrouwen van mensen en bedrijven in de nationale instellingen en de EU in haar geheel, met name wat betreft onze gedeelde waarden, grondrechten, de rechtsstaat, de vier fundamentele vrijheden van de EU en de werking van de interne markt. Een juiste handhaving van de EU-regels maximaliseert de concrete voordelen die het EU-beleid oplevert voor het dagelijks leven van mensen, waar zij ook in de EU mogen wonen. De Commissie zal met de lidstaten

blijven samenwerken om hen te helpen het EU-recht correct toe te passen, eventuele problemen snel op te lossen en **resoluut op te treden tegen inbreuken** die de verwezenlijking van belangrijke EU-beleidsdoelstellingen belemmeren of die de waarden en fundamentele vrijheden van de EU dreigen te ondermijnen.

5. Conclusie

Sinds het begin van dit mandaat heeft de Europese Unie aangetoond dat zij in staat is om resultaten voor de burgers te boeken op die gebieden die er het meest toe doen. Zij heeft eensgezind gereageerd op ongekende crises en haar inspanningen opgevoerd voor de radicale transformatie die zij reeds had ingezet. Dit moet in het komend jaar de drijvende kracht achter ons werk blijven.

Onze belangrijkste acties voor het volgend jaar zijn opgenomen in de bijlagen bij deze mededeling. Zij omvatten een lijst van prioritaire aanhangige voorstellen op basis waarvan wij onze dialoog met het Europees Parlement en de Raad zullen voortzetten, teneinde voor het eind van dit jaar overeenstemming te bereiken over de gezamenlijke verklaring over de wetgevingsprioriteiten.

Samen zullen we vorm geven aan een Unie die haar sterke punten kan bundelen om ook de grootste uitdagingen aan te gaan, of het nu gaat om klimaatverandering en natuurverlies of pandemieën en regionale veiligheid. Een krachtige Unie, die haar waarden en de rechtsstaat hoog houdt. Een bloeiende Unie, die is gegrondvest op een sterke economie, solidariteit tussen generaties en een unieke eengemaakte markt en die een ongekende sociale bescherming biedt. Een onverdeelde Unie, die een sterke stem in de wereld heeft en als een wereldleider optreedt om de problemen van onze generatie aan te pakken.